

Position Paper – gekozen Algemeen Bestuurslid

Tieneke Clevering – AB-lid Wetterskip Fryslân – Water Natuurlijk Fryslân

Leeswijzer

Geborgde zetels zijn overbodig. Gekozen vertegenwoordigers zijn voldoende in staat om aandacht te hebben voor specifieke deelbelangen, zonder dat zij het bredere algemeen belang uit het oog verliezen.

Democratisch functioneren van gemeenten, provincies en u als Kamer vormen hiervan het voorbeeld. Goed functionerende waterschappen zijn van belang voor iedereen. Als functionele overheid dient ook een waterschap een democratisch gekozen bestuur te hebben, met een op verkiezingen gebaseerde legitimiteit.

Deze opvatting wordt in deze paper aan de hand van 3 onderwerpen uiteengezet: [Verkiezingen en coalitievorming](#), [Financiën](#) en [Dubbel gehoord](#)

Verkiezingen en coalitievorming

“U kunt woensdag ook stemmen voor het waterschapsbestuur.”

“Zit daar dan ook een democratisch gekozen bestuur boven, net als een gemeenteraad?”

“Ja, nou niet helemaal. U kunt tweederde van het bestuur kiezen éénderde is voorgedragen door de belangenorganisaties LTO, de KvK/VNO-NCW en de VBNE.”

“Dus dat zijn geen mensen van politieke partijen? Dat vind ik eigenlijk wel mooi.”

“Eigenlijk zijn al die mensen op die geborgde zetels bijna wel lid van een politieke partij”

“Maar waarom is dat dan zo?”

“Dat is een hele goeie vraag. Maar zullen we het hebben over wat er te kiezen valt”

“Ja graag, wat is eigenlijk het verschil tussen Rijkswaterstaat, de provincie en het waterschap? Ze doen allemaal iets met water toch?”

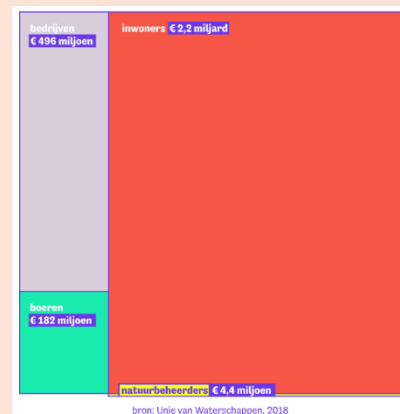
Er valt nog een wereld te winnen als het gaat over de uitlegbaarheid van watermanagement in Nederland. Geborgde zetels vormen voor de meeste kiezers een **onbegrijpelijk fenomeen**. De kiezer heeft hierdoor een beperkte invloed op de samenstelling van het algemeen bestuur en de coalitie. Zo zou de coalitie bij mijn eigen Wetterskip zonder geborgde zetels maar uit een kwart van het totale Algemeen Bestuur bestaan. **Geen democratische meerderheid** dus. Het systeem van geborgde zetels verzwakt de democratische legitimiteit van waterschapsverkiezingen. “Shell en Philips hebben toch ook geen zetels in de Tweede Kamer” is een vaak gehoorde reactie. In een goed functionerende democratie wegen gekozenen alle belangen.

Bij ons in Fryslân zijn geborgde zetels Natuur en de gekozenen van Water Natuurlijk één fractie. We komen immers beide voor onder andere de natuur belangen op. De heren van ongebouwd voeren hun fractie-overleggen met de VVD, een mooie club boeren. De geborgde zetels worden bemand door fijne en constructieve mensen, zorgvuldig uitgekozen door selectiecommissies van de organisaties. Toch pleit ik, net als veel gekozen AB'ers voor afschaffing. Ook **in waterschapsland treedt versnippering op**. Het Algemeen Bestuur bestaat bij ons uit 25 leden en 12 achterbannen (organisaties of politieke partijen), een gemiddelde fractie grootte van iets meer dan twee. Deze versnippering (door de geborgde zetels vaak 3 fracties extra) zorgt - ook hier - voor ingewikkelde coalitievorming. Het feit dat in het dagelijks bestuur tenminste één zetel moet worden bezet door een geborgde, heeft ongewenste

bijwerkingen. Van een gebruikelijke, op verschillen en overeenkomsten gebaseerde coalitievorming, kan in door dit voorbehoud natuurlijk geen sprake zijn.

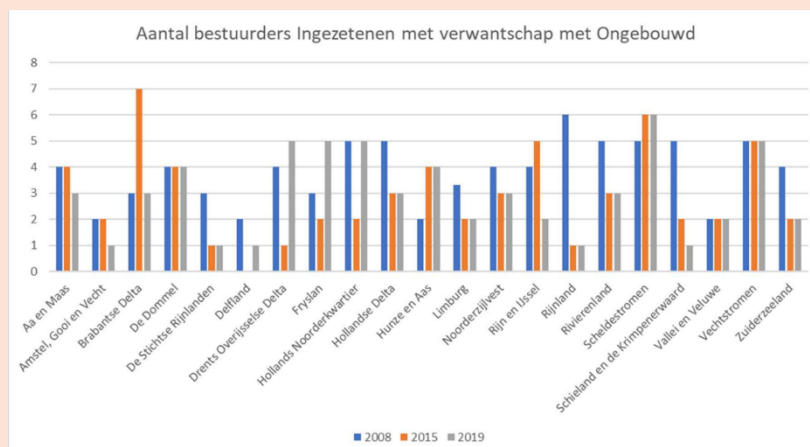
Financiën

Ik mag me tijdens het ronde tafel gesprek tot u richten namens de ingezetenen; de inwoners, mensen in een huis, soms werkend bij een bedrijf, misschien wel een agrarisch bedrijf, misschien wel een lid van natuurmonumenten, mensen met kiesrecht door ons ook wel liefkozend een vervuilingseenheid genoemd. Deze mensen betalen belasting. Hiernaast ziet u hoeveel dit is en hoe sterk het contrast is met de huidige zetelverdeling. Zo bestaat volgens recent onderzoek van De Groene Amsterdammer en Argos sommige besturen voor een 3^e uit bestuurders uit de agrarische sector. Terwijl er nog geen 10 procent wordt ingebracht.

Dubbel gehoord

Deelbelangen kunnen zich - zo blijkt uit de praktijk & zeker ook uit het rapport Boelhouweruitstekend via gekozen lijsten manifesteren. Bovendien kunnen partijen en kandidaten in de aanloop naar verkiezingen hierover herkenbaarder naar buiten treden dan benoemde bestuurders. Hieronder ziet u het aantal agrariërs die via de verkiezingen in het in AB zijn gekozen.

Alle leden in een waterschapsbestuur hebben een achterban waarbij er 'natuurlijke' en wisselende aandacht is voor het bedrijfsleven, het agrarisch ondernemerschap en/of natuur. Geborgde zetels zorgen door het behartigen van deze belangen voor onnodige dubbele inbreng. Ook ontstaan soms scheve machtsverhoudingen. Zo wordt bij een gebiedsproces of voorgestelde peilwijziging de LTO-afdeling en de dichtstbijzijnde natuurbeheerder om inbreng gevraagd. Hierna wordt tijdens de behandeling in het bestuur en de voorbereidende vergadering deze inbreng herhaald door de geborgden en vaak aangehaald door de gekozenen. Dezelfde argumenten vliegen met gemak drie keer over tafel. Er is bij ons nog geen voorstel besluitvormingsrijp bevonden wanneer de belangengroeperingen niet geraadpleegd zijn en daar geen schriftelijk bewijs van bij de stukken zit. Er zijn structurele overleggen op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau en bij elke gebiedsagenda en integraal project zitten vertegenwoordigers van de achterbannen aan tafel. In een wereld waarin overheden niet meer automatisch worden gezien als de leidende organisaties, maar eerder als partner in gebiedsprocessen, is het dan ook ondenkbaar deze verbanden met belanghebbenden te verliezen, maar efficiëntie niet uit het oog te verliezen. Kortgezegd: de 'participatiesamenleving' maakt dat alle specifieke belangen altijd in beeld komen en dat geborgde zetels daar niet meer voor nodig zijn.

Ik zie er naar uit om met u over dit onderwerp van gedachten te wisselen en dank de commissie voor de uitnodiging.